
Generalni direktor Autoriteta Civilnog Vazduhoplovstva Kosova,

Shodno Članu 3.5, tačka (ii), 15.1 tačka (a) i (c), 21.2, 78, 79, i 80 tačka (a) Zakona br. 03/L-051 o Civilnom vazduhoplovstvu („Službeni List Republike Kosovo“, godina III, br. 28, 4. juni 2008. godine),

Imajući u vidu,

Međunarodne obaveze Republike Kosovo prema Multilateralnom Sporazumu o Uspostavljanju Zajedničkog Evropskog Vazduhoplovnog Područja (u daljem tekstu: Sporazum o ZEVP) i njenim privremenom stupanju na snagu na Kosovu, 10 oktobra 2006 god.

Ukidanje Direktive 2006/23 Evropskog Parlamenta i Saveta o dozvolama Zajednice za kontrolore vazdusnog saobraćaja, dana 5. april 2006 god. koja je bila primenljiva u unutrašnjem pravnom poretku Republike Kosovo, putem Uredbe ACV-a br. 04/2008 o dozvolama kontrolora letenja dt. 29. Decembra 2008 god. kao i Uredbom ACV-a br. 13/2010 o izmeni i dopuni Uredbe br. 04/2008, dt. 1 decembra 2010 god, obe donete u sprovođenju Sporazuma o ZEVP,

Uredbu (EZ) 216/2008 Evropskog Parlamenta i Saveta o zajedničkim pravilima u oblasti civilnog vazduhoplovstva i osnivanju Evropske agencije za vazduhoplovnu bezbednost, primenjena u unutrašnji pravni poredak Republike Kosovo u sprovođenju Sporazuma o ZEVP, putem Uredbe br. 03/2009 o zajedničkim pravilima u oblasti civilnog vazduhoplovstva i odgovornostima Evropske agencije za vazduhoplovnu bezbednost, dt. 30 oktobra 2009 god. kao i Uredbu (EZ) br. 1108/2009 Evropskog Parlamenta i Saveta o izmeni Uredbe (EZ) br. 216/2008 na oblastu aerodroma, upravljanja vazдушnim saobraćajem i uslugama vazdušne navigacije i ukidanju Direktive (EZ) 2006/23,

U cilju adaptacije sa tehnološkim i naučnim napretkom u vezi pravila za dozvole kontrolore vazdušnog saobraćaja i drugih sertifikata predviđene Uredbom Komisije Evropske Unije (EU) br./ 805/2011 O uspostavljanju detaljnih pravila za dozvole kontrolora vazdušnog saobraćaja i određene sertifikate u skladu sa Uredbom Evropskog Parlamenta i Saveta (EZ) br. 216/2008 dt. 10 avgust 2011 god. i njenog sprovođenja u okviru unutrašnjeg pravnog poretka Republike Kosovo,

Nakon okončanja procesa javne konsultacije zainteresovanih strana, shodno Administrativnom Uputstvu br. 01/2012 o procedurama javne konsultacije zainteresovanih strana,

Donosi ovu:

UREDBA Br. 5/2012
O PRAVILIMA ZA DOZVOLU KONTROLORA VAZDUŠNOG SAOBRAĆAJA I
DRUGIH SERTIFIKATA

Član 1

Uredba Komisije Evropske Unije (EU) Br. 805/2011, dn. 10 avgust 2011 o uspostavljanju detaljnih pravila za dozvole kontrolora letenja i određene sertifikate u skladu sa Uredbom Evropskog parlamenta i Saveta (EZ) br. 216/2008 (dalje kao "Uredba Komisije") proglašava se primenjivom u Republici Kosovo. Uredba Komisije je pridodata kao Aneks ove Uredbe i čini njen sastavni deo.

Član 2

2.1 Odredba članova 1 do 32, bez predrasuda prema odgovornostima drugih entiteta Republike Kosovo u vezi člana 2, stav 3 i 4, kao i Aneks I do IV Uredbe Komisije su premenjive u Republici Kosovo.

2.2 Na osnovu člana 31.2 i u vezi s'odredbama člana 12 Uredbe Komisije, nosioci dozvola će vršiti ovlašćenja za odobrenje jedinica do starosne granice predviđene primenljivim zakonima Republike Kosovo.

2.3 Svaka odredba budućih amandmana Uredbe Komisije, nakon njenog unošenja u Aneksu I ili II Sporazuma o ZEVP, biće direktno primenjiva u Republici Kosovo.

Član 3

3.1 Značenje pojmova i definicija upotrebljene u ovoj Uredbi je sadržan u članu 3 Uredbe Komisije.

3.2. Bez obzira prema stavu 1, pojmovi "Zajednica", "Pravo Zajednice", "Zakonodavstvo Zajednice", "Instrumenti Zajednice", "Ugovor EC", "Aerodrom Zajednice", "Službeni Glasnik Evropske Zajednice", "Avio-prevoznik Zajednice" i "

Država(e) članica(e)", ukoliko se referišu na Uredbi Komisije, koje mogu navesti direktno ili posredno u Uredbi Komisije, moraju se tumačiti u skladu sa tačkama 2 i 3 Aneksa II Sporazuma o ZEVP

Član 4

U slučaju interpretacije Uredbe Komisije, koristiće se originalna verzija na Engleskom jeziku, kao što je objavljena u Službenom Listu Evropske Unije.

Član 5

Ovom Uredbom se ukida Uredba ACV-a br. 04/2008 o dozvoli kontrolora letenja i Uredba ACV-a br. 13/2010 o izmeni i dopuni Uredbe 4/2008, od 1 decembra 2010 god.

Član 6

Ova Uredba stupa na snagu 21 decembra 2012 god.

Dritan Gjonbalaj
Generalni direktor

**UREDBA KOMISIJE (EU) br. 805/2011
od 10. avgusta 2011.**

O uspostavljanju detaljnih pravila za dozvole kontrolora letenja i određene sertifikate u skladu sa Uredbom Evropskog parlamenta i Saveta (EZ) br. 216/2008

(tekst od značaja za Evropsko ekonomsko područje)

EVROPSKA KOMISIJA,

Imajući u vidu Pakt o funkcionisanju Evropske unije,

Imajući u vidu Uredbu (EZ) broj 216/2008 Evropskog parlamenta i Saveta od 20. februara 2008, o zajedničkim pravilima u oblasti civilnog vazduhoplovstva i osnivanju Evropske agencije za vazduhoplovnu bezbednost i o stavljanju van snage Direktive Saveta 91/670/EEZ, Uredbe (EZ) broj 1592/2002 i Direktive 2004/36/EZ¹, a posebno njen član 8b,

S obzirom na to da:

- (1) Uredba (EZ) br. 216/2008 ima za cilj da ustanovi i održava visok nivo jednoobraznosti u bezbednosti civilnog vazduhoplovstva u Evropi. Navedena Uredba propisuje način za ostvarenje tog cilja i drugih ciljeva u oblasti bezbednosti civilnog vazduhoplovstva.
- (2) Sprovođenje Uredbe (EZ) br. 216/2008, kao i novog Akta o jedinstvenom evropskom nebu II² zahteva uvođenje detaljnijih pravila za

sprovođenje, konkretno za izdavanje dozvola za kontrolore letenja, da bi se održao visok i jednoobrazan nivo bezbednosti u civilnom vazduhoplovstvu u Evropi, za postizanje najviših standarda odgovornosti i stručnosti, poboljšanje dostupnosti kontrolora letenja i promovisanje uzajamnog priznavanja dozvola u nastojanju da se ostvari cilj u vidu opšteg poboljšanja bezbednosti u civilnom vazduhoplovstvu i povećanja stručnost osoblja.

- (3) Kontrolori letenja kao i lica i organizacije uključeni u obučavanje, testiranje, proveru ili procenu zdravstvenog stanja tih kontrolora letenja, moraju da se pridržavaju relevantnih bitnih zahteva utvrđenih u Dodatku V b na Uredbu (EZ) br. 216/2008. Prema toj Uredbi, kontrolori letenja kao i lica i organizacije uključeni u njihovo obučavanje treba da dobiju sertifikat ili licencu za rad nakon što se utvrdi da ispunjavaju glavne zahteve.
- (4) Dozvola za rad koja je uvedena Direktivom 2006/23/EZ Evropskog parlamenta i Saveta od 5. aprila 2006 o dozvola za kontrolora letenja u Zajednici³ pokazala se kao uspešan alat za priznavanje specifične uloge koju

¹ SL L 79, 19.3.2008, str. 1

² Uredba (EZ) br. 1070/2009 Evropskog parlamenta i Saveta od 21. oktobra 2009. godine kojom su izmenjene i dopunjene sledeće uredbe: (EZ) br. 549/2004, (EZ) br. 550/2004, (EZ) br. 551/2004 i (EZ) br. 552/2004 u cilju

poboljšanja performansi i održivosti evropskog vazduhoplovnog sistema (SI L 300, 14.11.2009, str. 34)

³ SL L 114, 27.4.2006, str. 22

imaju kontrolori letenja za bezbedno vršenje kontrole saobraćaja u vazduhoplovstvu. Ustanovljavanje standarda stručnosti važećih u celoj Uniji smanjilo je rascjepkanost propisa u ovoj oblasti i omogućilo efikasniju organizaciju rada u okviru sve veće regionalne saradnje između operatora usluga u vazdušnoj plovidbi. Prema tome, održavanje i unapređenje zajedničkog programa izdavanja dozvola dozvola za rad kontrolora letenja u Uniji je bitan element evropskog sistema kontrole letenja.

(5) Direktiva 2006/23/EZ stavljena je van snage Uredbom (EZ) br. 1108/2009 Evropskog parlamenta i Saveta⁴. Međutim, odredbe Direktive 2006/23/EZ važe i dalje sve do dana primene mera pomenutih u članu 8.c(10) Uredbe (EZ) br. 216/2008. ova Uredba propisuje te mere.

(6) Odredbe ove Uredbe odražavaju najsavremenija rešenja, uključujući najbolju praksu i naučni i tehnološki napredak u oblasti obuke za kontrolore letenja. One su napisane na osnovu Direktive 2006/23/EZ i propisuju za države članice zajedničko transponovanje standarda i preporučene prakse koje je utvrdila Konvencija o međunarodnom civilnom vazduhoplovstvu, potpisana u Čikagu 7. decembra 1944. godine i bezbednosnih regulatornih pravila koje je usvojila Evropska organizacija za bezbednost vazdušne plovidbe (Eurokontrol) osnovana na osnovu Međunarodne konvencije od 13. decembra 1960. godine.

(7) Da bi se obezbedila jednoobraznost primene opštih zahteva za izdavanje dozvole za kontrolore letenja i zahteva u pogledu

zdravstvene sposobnosti, nadležni organi država članica treba da slede opšti postupak i, prema prilici, Evropska organizacija za bezbednost vazdušne plovidbe, „Agencija“, treba da proceni usaglašenost sa tim zahtevima; Agencija treba da izradi specifikacije za izdavanje dozvola dozvola, prihvatljiva sredstva za pridržavanje propisa i materijal za smernice u cilju omogućavanja neophodne regulatorne jednoobraznosti.

(8) Posebne karakteristike vazdušnog saobraćaja u Uniji zahtevaju uvođenje i efikasnu primenu opštih standarda stručnosti za kontrolore letenja zaposlene kod operatora usluga vazdušne plovidbe koji pružaju usluge upravljanja vazdušnim saobraćajem i usluge vazdušne plovidbe (UVS/UDP) javnosti.

(9) Ipak, države članice treba da se u meri u kojoj je to praktično postaraju da usluge koje vojno osoblje pruža ili stavlja na raspolaganje javnosti pruža nivo bezbednosti koji je u najmanju ruku jednak nivou koji je propisan bitnim zahtevima propisanim u Dodatku V b Osnovne uredbe. Prema tome, države članice mogu da se opredele da primene ovu Uredbu na svoje vojno osoblje koje javnosti pruža usluge iz člana 1(2)(c) navedene Uredbe.

(10) Organi koji vrše nadzor i verifikovanje usaglašenosti treba da su u dovoljnoj meri nezavisni od operatora usluga vazdušne plovidbe i operatora koji pružaju obuku. Ti organi moraju još da ostanu sposobni za efikasno izvršenje svojih zadataka. Nadležni organ određen za potrebe ove Uredbe može da bude isto telo ili tela koje je odnosno koja su nominovana ili osnovana u skladu sa članom 4. Uredbe (EZ) br. 549/2004 Evropskog parlamenta i Saveta od 10. marta

⁴ SL L 309, 24.11.2009, str. 51

2004. godine koja propisuje okvir za uspostavljanje jedinstvenog evropskog neba¹, izmenjene i dopunjene Uredbom (EZ) br. 1070/2009. Agencija treba da deluje kao nadležan organ za potrebe ove Uredbe za izdavanje i obnavljanje sertifikata za organizacije koje vrše obuku za kontrolore letenja koje se nalaze van teritorije država članica i, gde je to od značaja, za njihovo osoblje.

- (11) Pružanje usluga vazdušne plovidbe zahteva visoko stručno osoblje čija je stručnost može iskazati na više načina. Za kontrolu letenja, odgovarajući način je da se vodi opšti program izdavanja dozvola dozvola za kontrolore letenja u Uniji, tako da se one shvate kao vrsta diplome, za svakog pojedinačnog kontrolora letenja. Ocena iz dozvole dozvole treba da navede vrstu usluga vazdušnog saobraćaja koju je dati kontrolor letenja stručan da pruži. U isto vreme, potvrde sadržane u dozvoli dozvola odražavaju kako specifične veštine kontrolora tako i ovlašćenje koje mu daje nadležni organ za pružanje usluga za određeni sektor ili grupu sektora. To je razlog zbog čega vlasti treba da budu u stanju da mogu da procene stručnost kontrolora letenja prilikom izdavanja dozvola dozvola ili produženja važenja tih potvrda. Nadležni organi treba takođe da budu u stanju da suspenduju nečiju dozvolu, ocenu ili potvrdu u slučaju postojanja sumnje.
- (12) Uvažavajući potrebu za daljim jačanjem kulture bezbednosti, posebno putem integrisanja pouzdanog izveštavanja o incidentima i Kulture pravde da bi smo mogli da učimo od incidenata, ova Uredba ne treba da postavi automatsku vezu između

nekih incidenta i suspendiranju dozvole dozvole, ocene ili potvrde. Opoziv dozvole dozvole treba da se razmotri kao krajnje sredstvo za krajnje slučajeve.

- (13) Za povećanje poverenja država članica u sisteme izdavanja dozvola dozvola za kontrolore letenja u drugim državama članicama, neophodna su zajednička pravila za dobijanje i održavanje dozvoladozvola. Zato je važno da se, u cilju obezbeđenja najvišeg nivoa bezbednosti, uvedu jednoobrazni zahtevi u pogledu obuke, kvalifikacija, stručnosti i pristupa profesiji kontrolora letenja. To treba da dovede do pružanja bezbednih i visokokvalitetnih usluga kontrole letenja i doprinese priznavanju dozvola dozvola po celoj Uniji, time povećavajući slobodu kretanja i poboljšavajući raspoloživost kontrolora letenja.
- (14) Ova Uredba ne treba da dovede do zaobilaznja postojećih nacionalnih propisa kojima su uređena prava i obaveze koji se primenjuju na radne odnose između poslodavca i kandidata za kontrolora letenja.
- (15) Da bi se omogućila uporedivost veština u celoj Uniji, treba im dati jasnu i opšte prihvaćenu strukturu. To će pomoći da se garantuje bezbednost ne samo unutar vazdušnog prostora pod kontrolom jednog operatora usluge vazdušnog saobraćaja, već naročito na graničnim područjima vazdušnog prostora između različitih operatora.
- (16) U mnogim incidentima i nesrećama komunikacija je odigrala važnu ulogu. Zbog toga ova Uredba propisuje detaljne zahteve za kontrolore letenja u pogledu poznavanja jezika. Oni se zasnivaju na zahtevima koje

¹ SL L 96, 31.3.2004, str. 10

je usvojila Organizacija za međunarodno civilno vazduhoplovstvo (ICAO) i predstavljaju sredstvo za uvođenje tih međunarodno prihvaćenih standarda. Potrebno je poštovati načela nediskriminacije, transparentnosti i proporcionalnosti kod jezičkih zahteva tako da se podstakne slobodno kretanje uz obezbeđenje sigurnosti.

- (17) Ciljevi početne obuke opisani su u dokumentu Eurokontrola „Specifikacija za zajedničko jezgro ATCO za sadržinu početne obuke“ urađenog na zahtev članica Eurokontrola i smatraju se odgovarajućim standardima. Za obuku jedinice nedostatak opšte prihvaćenih standarda treba da se neutrališe dijapazonom mera, uključujući saglasnost na ispitivače i procenjivače stručnosti, što bi trebalo da garantuje visoke standarde stručnosti. Ovo je još važnije zbog toga što je obuka jedinice veoma skupa ali odlučna u smislu bezbednosti. ICAO je izradio standarde i u oblastima u kojima nema opštih evropskih zahteva za obukom. U odsustvu evropskih zahteva za obukom države članice mogu da se oslone na te ICAO standarde.
- (18) Zahtevi u pogledu zdravstvenog stanja urađeni su na zahtev država članica Eurokontrola i smatraju se odgovarajućim standardima za obezbeđenje usaglašenosti sa ovom uredbom. Konkretno, pitanje zdravstvenih uverenja treba da bude dosledno sa zahtevima za evropsko zdravstveno uverenje klase 3 za kontrolore letenja koje je propisao Eurokontrol.
- (19) Izdavanje sertifikata za organizacije za obučavanje, sa aspekta bezbednosti, treba razmotriti kao jedan od presudnih činilaca koji doprinose kvalitetu obuke za kontrolore

letenja. Zato je potrebno propisati zahteve za organizacije za obučavanje. Obuka treba da se shvati kao usluga slična usluzi vazdušne plovidbe, koja takođe treba da prođe postupak sertifikacije. Ova Uredba treba da omogući sertifikovanje obuke prema vrsti obuke, prema paketu usluga obuke ili prema paketu obuke i usluge vazdušne plovidbe, a da se pri tome ne izgube iz vida karakteristike obuke.

- (20) Ova Uredba potvrđuje odavno postojeću praksu Suda pravde Evropske unije u oblasti uzajamnog priznavanja diploma i slobode kretanja radne snage. Načelo proporcionalnosti, obrazloženo opravdanje za nametanje mera naknade i obezbeđenje odgovarajućih postupaka za zaštitu prava čine osnovna načela koja treba da postanu daleko vidljivija kao važeća u sektoru upravljanja vazдушnim saobraćajem. Državama članicama treba dati pravo da odbiju da priznaju dozvole dozvole koje nisu izdate u skladu sa ovom Uredbom. Pošto je cilj ove Uredbe da obezbedi uzajamno priznavanje dozvola dozvola, ona ne uređuje uslove koji se tiču mogućnosti zasnivanja radnog odnosa u tom svojstvu.
- (21) Profesija kontrolora letenja je predmet tehnoloških inovacija koje zahtevaju redovno ažuriranje njihovih veština. Neophodno prilagođavanje ove Uredbe tehnološkom razvoju i naučnom napretku treba da prate odgovarajuće procedure ispitivanja propisane u članu 5.a Odluke Saveta br. 1999/468/EZ¹.
- (22) Ova Uredba može imati uticaja na svakodnevnu praksu u radu kontrolora letenja. Društveni partneri treba da budu

¹ SI L 184, 17.7.1999. str. 23

obavešteni i konsultovani na prikladan način o svim merama koje imaju krupnije društvene implikacije.

Prema tome, društveni partneri bili su konsultovani u sklopu ubrzane procedure Agencije. Odbor za sektorski dijalog formiran odlukom Komisije br. 98/500/EZ od 20. maja 1998. godine o osnivanju odbora za sektorski dijalog koji treba da promovišu dijalog između društvenih partnera na evropskom nivou² treba da bude konsultovan na primeren način u vezi daljih mera na sprovođenju koje će preduzeti Komisija.

(23) Opšti uslovi za dobijanje dozvoledozvole, utoliko koliko se odnose na godine života, zahteve u pogledu zdravstvenog stanja, zahteve u pogledu obrazovanja i početne obuke ne treba da imaju uticaja na nosioce postojećih dozvola. Dozvole i lekarska uverenja koje su izdale države članice u skladu sa Direktivom 2006/23/EZ treba prihvatiti kao da su bile izdate u skladu sa ovom Uredbom da bi se jemčio kontinuitet postojećih prava po osnovu dozvola i bezbolan prelazak za sve nosioce dozvola i nadležne organe.

(24) Treba propisati odstupanja kao izuzetke da bi se omogućila trajna primena različitih nacionalnih praksi u vezi pitanja za koja još uvek nisu ustanovljena opšta pravila u toku ubrzanog postupka koji je primenjen za prvu fazu mera za sprovođenje.

(25) Agencija treba da sačini procenu evropskog sistema za izdavanje dozvola za kontrolore letenja i daljih unapređenja potrebnih za „ukupni sistemski pristup u avijaciji“ i za

uspostavljanje pune usaglašenosti sa bitnim zahtevima opisanim u Dodatku V b na Uredbu (EZ) br. 216/2008, u cilju podnošenja mišljenja Komisiji, uključujući moguće izmene i dopune ove Uredbe.

(26) To mišljenje treba da se pozabavi onim pitanjima kod kojih, u prvoj fazi, u ubrzanom postupku nije bilo moguće usvojiti opšta pravila umesto raznolikih nacionalnih varijanti, te je prema tome predloženo da se očuva važenje nacionalnih zakona država članica, prema prilici, kao prelazno rešenje.

(27) Mere propisane u ovoj Uredbi zasnovane su na Mišljenju koje je donela Agencija u skladu sa članovima 17(2)(b) i 19(1) Uredbe (EZ) br. 216/2008.

(28) Mere propisane u ovoj Uredbi u skladu su sa mišljenjem Odbora formiranog na osnovu člana 65. Uredbe (EZ) br. 216/2008,

USVOJILA JE OVU UREDBU:

POGLAVLJE I

OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

Cilj

Cilj ove Uredbe je da se povećaju bezbednosni standardi i da se poboljša rad sistema kontrole letenja u Uniji kroz izdavanje dozvola kontrolora letenja na osnovu zajedničkih zahteva za izdavanje dozvola.

Član 2.

Predmet i delokrug važenja

1. Ova uredba propisuje detaljna pravila za izdavanje, suspenziju i stavljanje van snage dozvola kontrolora letenja i studenata za kontrolore letenja, pripadajuća

² SI L 225, 12.8.1998. str. 27

ovlašćenja, dodatna i posebna ovlašćenja, lekarska uverenja i sertifikata organizacija za obuku i uslove za njihov rok važenja, obnovu, produženje i korišćenje.

2. Ova uredba se primenjuje na:

- (a) studente za kontrolore letenja,
- (b) kontrolore letenja koji obavljaju svoje poslove u okviru Uredbe (EZ) br. 216/2008, i
- (c) lica i organizacije koji su uključeni u izdavanje dozvola, obuku, testiranje, proveru ili zdravstvenu procenu podnosilaca zahteva u skladu sa ovom Uredbom.

3. Shodno članu 1. stav 3. Uredbe (EZ) br. 216/2008, države članice su dužne da se postaraju, u meri u kojoj je to moguće, da usluge vojnog osoblja koje pruža ili stavlja na raspolaganje javnosti navedene u članu 1. stav 2. pod c) te Uredbe, imaju nivo bezbednosti koji je u najmanju ruku jednak nivou koji se traži osnovnim zahtevima, kako je definisano u Dodatku V b te Uredbe.

4. Sa ciljem da se postigne usaglašen nivo bezbednosti u okviru evropskog vazdušnog prostora, države članice mogu da se opredele da primene principe ove Uredbe na vojno osoblje koje javnosti pruža usluge iz člana 1. stav 2 pod c) te Uredbe.

5. Usluge kontrole letenja u okviru predmeta Uredbe (EZ) br. 216/2008 pružaju samo kontrolori letenja koji imaju dozvole u skladu sa ovom uredbom.

Član 3. Definicije

Za potrebe ove Uredbe, koriste se sledeće definicije:

1. „usluga kontrole letenja“ je usluga koja se pruža u cilju sprečavanja sudara između letelica,

sudara na manevarskim površinama, sudara između letelice i prepreka, kao i u cilju pospešenja i održavanja redovnog protoka vazdušnog saobraćaja;

2. „pružaoci usluga u vazdušnom saobraćaju“ su fizička ili pravna lica koja pružaju usluge u vazdušnoj plovidbi za opšti vazdušni saobraćaj;

3. „opšti vazdušni saobraćaj“ su svi letovi civilnih letelice, kao i letovi državnih letelice (uključujući vojne, carinske i policijske vazduhoplove) kada se ovi letovi vrše u skladu sa procedurama ICAO;

4. „dozvola“ je sertifikat, pod kojim god nazivom da je poznata, izdata sa upisanim ovlašćenjima u skladu sa ovom uredbom koji daje pravo njenom zakonitom imaocu da pruža usluge kontrole letenja u skladu sa ovlašćenjima i dodatnim i posebnim ovlašćenjima sadržanim u dozvola;

5. „ovlašćenje“ označava odobrenje uneto u licencu ili povezano sa licencom, koje čini njen sastavni deo, i kojim se utvrđuju posebni uslovi, prava ili ograničenja koja se odnose na tu licencu;

6. „dodatno ovlašćenje“ je odobrenje uneto u licencu koje čini deo dozvole, a koje označava posebne uslove, prava ili ograničenja koja se odnose na odgovarajuće ovlašćenje;

7. „ovlašćenje za lokaciju“ označava odobrenje uneto u licencu koje čini deo dozvole, i koje označava ICAO lokacijski indikator i sektore ili radne pozicije za koje je nosilac dozvole stručno osposobljen za rad;

8. „jezičko ovlašćenje“ je odobrenje koje se unosi u licencu i čini deo dozvole i koje označava jezičko znanje imaoca dozvole;

9. „ovlašćenje instruktora“ je odobrenje koje se unosi u licencu i čini njen sastavni deo, a označava stručnu osposobljenost imaoaca da vrši obuku na radu;

10. „ICAO lokacijski indikator“ označava oznaku od četiri slova koja je formulisana u skladu sa pravilima koja je propisao ICAO u svom priručniku DOC 7910, a koja se dodeljuje lokaciji fiksne vazduhoplovne stanice;

11. „sektor“ označava deo kontrolisanog vazdušnog prostora ili deo oblasti informisanja u letu ili gornje delove oblasti informisanja u letu;

12. „obuka“ označava celinu teorijskih kurseva, praktičnih vežbi, uključujući simulaciju i praktičnu obuku na radnom mestu koja je neophodna da bi se stekle i održavale veštine za pružanje bezbednih, visoko kvalitetnih usluga kontrole letenja; ona obuhvata:

- (a) početnu obuku, koja se sastoji od osnovne obuke i obuke za sticanje ovlašćenja, na osnovu koje se izdaje dozvola studenta za kontrolora letenja,
- (b) obuku u jedinici kontrole letenja, koja obuhvata prelaznu obuku, pripremnu obuku i obuku na radnom mestu, na osnovu koje se izdaje dozvola kontrolora letenja,
- (c) kontinuiranu obuku, koja služi za održavanje važenja ovlašćenja u dozvola,
- (d) obuku za instruktora obuke na radu, za sticanje ovlašćenja instruktora,
- (e) obuku nosioca dozvole koji imaju pravo da rade kao ispitivači ili procenjivači stručne osposobljenosti u skladu sa članom 24;

13. „organizacija za obuku“ označava organizaciju koju je sertifikovao nadležni organ da vrši jednu ili više vrsta obuka;

14. „program stručnosti jedinice“ označava odobren program koji pokazuje način na koji jedinica kontrole letenja održava stručnu osposobljenost svojih nosilaca dozvola;

15. „plan obuke u jedinici kontrole letenja“ označava odobren plan koji detaljno navodi postupke i vreme koje je potrebno da se procedure jedinice kontrole letenja primene na određenoj lokaciji pod nadzorom instruktora obuke na radu.

Član 4.

Nadležni organ

Za potrebe ove Uredbe, nadležni organ je organ koji je nominovan ili osnovan od strane svake države članice kao njeno nacionalno nadzorno telo za zadatke koji su dodeljeni takvom organu shodno ovoj Uredbi, sa izuzetkom sertifikacije organizacija za obuku koja je navedena u članu 27, u kom slučaju je nadležni organ:

(a) organ imenovan ili osnovan od strane države članice u kojoj podnosilac zahteva ima svoje poslovno sedište ili, ukoliko ima, svoje registrovano predstavništvo, osim ako nije drugačije propisano bilateralnim ili multilateralnim sporazumima između država članica ili nadležnih organa;

(b) Agencija, ukoliko podnosilac zahteva ima svoje poslovno sedište ili, ukoliko ima, svoju registrovano predstavništvo, izvan teritorije država članica.

POGLAVLJE II

DOZVOLE, OVLAŠĆENJA I POSEBNA OVLAŠĆENJA

Član 5.

Podnošenje zahteva i izdavanje dozvola, ovlašćenja i odobrenja ovlašćenja

1. Zahtev za izdavanje, produženje važenja ili obnovu

dozvola, pripadajućih ovlašćenja, ili odobrenja ovlašćenja mora da se dostavi nadležnom organu u skladu sa procedurom koju je uspostavio taj organ.

2. Uz zahtev mora da se priloži dokaz da je podnosilac zahteva stručno osposobljen da obavlja poslove kontrolora letenja ili studenta za kontrolora letenja u skladu sa zahtevima propisanim ovom uredbom. Dokaz koji pokazuje stručnu osposobljenost podnosioca zahteva mora da se odnosi na znanje, iskustvo, veštine i jezičku stručnost.

3. Dozvola mora da sadrži sve odgovarajuće informacije koje se odnose na prava koja se daju ovakvim dokumentom i da bude usaglašena sa specifikacijama koje su propisane u Dodatku I.

4. Dozvola ostaje vlasništvo lica kojem je izdata i koje mora da je potpiše.

Član 6.

Suspendiranje i opozivanje dozvola, ovlašćenja i posebnih ovlašćenja

U skladu sa članom 22. stav 2:

(a) dozvola, ovlašćenje, ili odobrenje ovlašćenja se mogu suspendovati kada se sumnja u stručnost kontrolora letenja ili u slučajevima neodgovarajućeg rada;

(b) dozvola se može opozvati u slučaju nepoštovanja pravila, propisa i procedura ili zloupotrebe.

Član 7.

Korišćenje prava iz dozvole

Korišćenje prava koja se daju licencom zavisi od važenja ovlašćenja, i odobrenja ovlašćenja i lekarskog uverenja.

Član 8.

Dozvola studenta za kontrolora letenja

1. Nosioci dozvole za studenta za kontrolora letenja su ovlašćeni da pružaju usluge kontrole letenja pod nadzorom instruktora obuke na radnom mestu, u skladu sa ovlašćenjem i odobrenjem ovlašćenja sadržanim u dozvoli.

2. Podnosioci zahteva za izdavanje dozvole za studente za kontrolora letenja moraju da:

(a) imaju najmanje 18 godina starosti;

(b) imaju najmanje diplomu koja im omogućava pristup univerzitetu ili ekvivalentnoj ustanovi, ili bilo koje drugo obrazovanje srednje škole, koje im omogućava da završe obuku za kontrolora letenja;

(c) uspešno završe odobrenu početnu obuku relevantnu za ovlašćenje, i prema prilici, za dodatno ovlašćenje, kao što je propisano u delu A Dodatka II;

(d) imaju važeće lekarsko uverenje; i

(e) dokažu odgovarajući nivo jezičkog znanja, u skladu sa zahtevima iz člana 13.

3. Dozvola studenta za kontrolora letenja mora da sadrži jezičko ovlašćenje i najmanje još jedno ovlašćenje, a prema prilici, i jedno dodatno ovlašćenje.

Član 9.

Dozvola kontrolora letenja

1. Nosioci dozvole kontrolora letenja su ovlašćeni da pružaju usluge kontrole letenja u skladu sa ovlašćenjima, i odobrenjima ovlašćenja iz svoje dozvole.

2. Prava iz dozvole kontrolora letenja moraju da obuhvate prava iz dozvole studenta za kontrolora letenja, kao što je definisano u članu 8. stav 1.

3. Podnosioci zahteva za izdavanje dozvole kontrolora letenja moraju da:

- (a) imaju najmanje 21 godinu starosti. Ipak, države članice mogu da dozvole i nižu starosnu granicu u opravdanim slučajevima;
- (b) imaju licencu studenta za kontrolora letenja;
- (c) imaju završen odobren plan obuke u jedinici kontrole letenja i uspešno položene odgovarajuće ispite ili procene, u skladu sa zahtevima koji su propisani u Delu B Dodatka II;
- (d) imaju važeće lekarsko uverenje; i
- (e) dokažu odgovarajući nivo jezičkog znanja, u skladu sa zahtevima iz člana 13.

4. Dozvola kontrolora letenja važi uz jedno ili više ovlašćenja, uz odgovarajuće dodatno ovlašćenje, ovlašćenje za lokaciju i jezičko ovlašćenje za koje je obuka uspešno završena.

Član 10.

Ovlašćenja kontrolora letenja

1. Dozvole moraju da sadrže jedno ili više sledećih ovlašćenja koja pokazuju vrstu usluge koju je nosilac dozvole ovlašćen da pruža:

- (a) ovlašćenje aerodromske vizuelne kontrole (ADV), koje označava da je nosilac dozvole stručno osposobljen da pruža uslugu kontrole letenja aerodromskom saobraćaju na aerodromu koji nema objavljene procedure za instrumentalni prilaz i odlazak;
- (b) ovlašćenje aerodromske instrumentalne kontrole (ADI), koje označava da je nosilac dozvole stručno osposobljen da pruži uslugu kontrole letenja aerodromskom saobraćaju na aerodromu koji ima objavljene procedure za instrumentalni prilaz i odlazak i mora da sadrži najmanje jedno

odobrenje ovlašćenja koje je opisano u članu 11. stav 1;

- (c) ovlašćenje proceduralne prilazne kontrole (APP), koje označava da je nosilac dozvole stručno osposobljen da pruža uslugu kontrole letenja vazduhoplovima u dolasku, odlasku ili preletu bez korišćenja nadzornog uređaja;
- (d) ovlašćenje nadzorne prilazne kontrole (APS), koje označava da je nosilac dozvole stručno osposobljen da pruža uslugu kontrole letenja vazduhoplovima u dolasku, odlasku ili preletu, uz korišćenje nadzornog uređaja i koje mora da sadrži najmanje jedno odobrenje ovlašćenja opisano u članu 11. stav 2;
- (e) ovlašćenje proceduralne oblasne kontrole (ACP), koje označava da je nosilac dozvole stručno osposobljen da pruža uslugu kontrole letenja vazduhoplovima bez korišćenja nadzornog uređaja;
- (f) ovlašćenje oblasne nadzorne kontrole (ACS), koje označava da je nosilac dozvole stručno osposobljen da pruža uslugu kontrole letenja vazduhoplovima uz korišćenje nadzornog uređaja i koje mora da sadrži najmanje jedno odobrenje ovlašćenja opisano u članu 11. stav 3.

2. Nosilac ovlašćenja koji nije koristio prava data tim ovlašćenjem u periodu od četiri uzastopne godine može samo da započne obuku u jedinici kontrole letenja u tom ovlašćenju nakon odgovarajuće procene da li to lice ispunjava uslove za to ovlašćenje i mora da ispuni zahteve vezane za obuku koji su rezultat te procene.

Član 11.

Odobrenje ovlašćenja

1. Ovlašćenje aerodromske instrumentalne kontrole (ADI) mora da sadrži najmanje jedno od sledećih

odobrenja :

- (a) odobrenje toranjske kontrole (TWR), koje označava da je imalac stručno osposobljen da pruža usluge kontrole letenja u slučaju kada se aerodromska kontrola obavlja sa jedne radne pozicije;
  - (b) odobrenje za kontrolu kretanja po manevarskim površinama (GMC), koje označava da je nosilac dozvole stručno osposobljen da pruža uslugu kontrole kretanja po manevarskim površinama;
  - (c) odobrenje kontrole kretanja po manevarskim površinama sa nadzornom komponentom (GMS), koje se daje uz odobrenje za kontrolu kretanja po manevarskim površinama ili odobrenje toranjske kontrole, koje označava da je imalac stručno osposobljen da pruža uslugu kontrole kretanja po manevarskim površinama uz pomoć aerodromskih sistema za vođenje po manevarskim površinama;
  - (d) odobrenje kontrole u prostoru nadležnosti (AIR), koje označava da je nosilac dozvole stručno osposobljen da pruža uslugu kontrole u prostoru nadležnosti;
  - (e) odobrenje aerodromske radarske kontrole (RAD), koje se daje uz odobrenje kontrole u prostoru nadležnosti ili odobrenje toranjske kontrole, a koje označava da je nosilac dozvole stručno osposobljen da pruža uslugu aerodromske kontrole uz korišćenje nadzornog radara.
2. Ovlašćenje prilazne nadzorne kontrole (APS) mora da sadrži najmanje jedno od sledećih odobrenja :
- (a) odobrenje za radar (RAD), koje označava da je nosilac dozvole stručno osposobljen da pruža uslugu prilazne kontrole uz korišćenje primarnog ili sekundarnog radara;
  - (b) odobrenje za precizni prilazni radar (PAR), koje se daje uz odobrenje za radar, a koje označava da je nosilac dozvole stručno osposobljen da pruža uslugu preciznog navođenja sa zemlje uz korišćenje preciznog prilaznog radara za vazduhoplove na završnom prilazu poletno-sletnoj stazi;
  - (c) odobrenje za prilaz po nadzornom radaru (SRA), koje se daje uz odobrenje za radar i koje označava da je nosilac dozvole stručno osposobljen da pruža uslugu nepreciznog navođenja sa zemlje uz korišćenje nadzornog uređaja za vazduhoplove na završnom prilazu poletno-sletnoj stazi;
  - (d) odobrenje za automatski zavisni sistem za nadzor (ADS), koje označava da je imalac stručno osposobljen da pruža uslugu prilazne kontrole uz korišćenje automatskog zavisnog sistema za nadzor;
  - (e) odobrenje za terminalnu kontrolu (TCL), koje se daje uz odobrenje za radar ili odobrenje za automatski zavisni sistem za nadzor, i koje označava da je imalac stručno osposobljen da pruža usluge kontrole letenja uz korišćenje bilo koje vrste nadzornog uređaja za vazduhoplove koji vrše operacije u završnoj kontrolisanoj oblasti ili susednim sektorima.
3. Ovlašćenje oblasne nadzorne kontrole (ACS) mora da sadrži najmanje jedno od sledećih odobrenja :
- (a) odobrenje za radar (RAD), koje označava da je imalac stručno osposobljen da pruža usluge kontrole uz korišćenje nadzornog radara;
  - (b) odobrenje za automatski zavisni sistem za nadzor (ADS), koje označava da je imalac stručno osposobljen da pruža usluge kontrole uz korišćenje automatskog zavisnog sistema za nadzor;

(c) odobrenje za terminalnu kontrolu (TCL), koje se daje uz dodatna ovlaštenja za radar ili automatski zavisni sistem za nadzor, koje označava da je imalac stručno osposobljen da pruža usluge kontrole letenja uz korišćenje bilo kog nadzornog uređaja za vazduhoplove koji vrše operacije u završnoj kontrolisanoj oblasti ili susednim sektorima;

(d) odobrenje za okeansku kontrolu (OCN), koje označava da je imalac stručno osposobljen da pruža usluge kontrole letenja za vazduhoplove koji vrše operacije u oblasti okeanske kontrole.

4. Imalac odobrenja koji nije koristio prava data tim odobrenjem u periodu od četiri uzastopne godine može da započne obuku u jedinici kontrole letenja u tom odobrenom ovlaštenju samo nakon odgovarajuće procene da li to lice ispunjava uslove za to odobrenje, i mora da ispuni zahteve vezane za obuku koji su rezultat te procene.

Član 12.

Odobrenje jedinica

1. Odobrenje jedinica označava da je nosilac dozvole stručno osposobljen da pruža usluge kontrole letenja za određeni sektor, grupu sektora ili radne pozicije za koje je odgovorna jedinica kontrole letenja koja pruža usluge u vazдушnom saobraćaju.

2. Odobrenje jedinica važe za početni period od 12 meseci.

3. Rok važenja odobrenih jedinica se produžava za sledećih 12 meseci od perioda koji je naveden u stavu 2. ovog člana ukoliko pružalac usluga u vazdušnoj plovodbi dokaže nadležnom organu:

(a) da je u prethodnih 12 meseci podnosilac radio u skladu sa svojim ovlaštenjima iz dozvole minimalan broj časova u kontinuitetu, kao što je navedeno u odobrenim procedurama održavanja stručnosti u jedinici kontrole letenja;

(b) da je stručna osposobljenost podnosioca zahteva procenjena u skladu sa Delom C Dodatka II i

(c) da podnosilac zahteva ima važeće lekarsko uverenje.

Za zahtev iz tačke a) prvog podstava ovog stava, jedinice kontrole letenja u okviru pružalaca usluga u vazdušnoj plovodbi moraju da vode evidencije o broju časova efektivnog rada na sektorima, grupi sektora ili na radnim pozicijama za svakog imaooca dozvole koji radi u jedinici kontrole letenja i moraju da dostave ove podatke nadležnim organima i imaoocu dozvole, na zahtev.

4. Minimalan broj časova rada, bez instruktorskih zadataka, potreban za održavanje važenja posebnog ovlaštenja za lokaciju se može umanjiti za instruktore obuke na radnom mestu, proporcionalno vremenu provedenom na obučavanju na radnim pozicijama za koje se produženje traži, kao što je navedeno u odobrenim procedurama održavanja stručnosti.

5. U slučaju kada odobrenje jedinica prestane da važi, mora uspešno da se završi plan obuke u jedinici kontrole letenja kako bi se obnovilo važenje tog posebnog ovlaštenja.

Član 13.

Jezičko odobrenje

1. Kontrolori letenja i studenti kontrolori letenja ne smeju da koriste prava iz dozvole ako nemaju jezičko odobrenje za engleski jezik.

2. Države članice mogu da uvedu zahteve u pogledu lokalnog jezika kada to smatraju neophodnim iz razloga bezbednosti.

Ovakvi zahtevi moraju da budu nediskriminatorni, proporcionalni i transparentni i o njima mora odmah da bude obavestena Agencija.

3. Za potrebe stavova 1. i 2. ovog člana, podnosilac zahteva za posebno jezičko ovlaštenje mora da

dokaže minimum operativni nivo znanja jezika (nivo četiri), kako u korišćenju frazeologije tako i u korišćenju običnog jezika.

U tom smislu podnosilac zahteva mora da:

- (a) efektivno komunicira u verbalnom (telefonskom i radiotelefonskom) kontaktu i kontaktu licem u lice;
- (b) precizno i jasno komunicira o uobičajenim, konkretnim temama i temama vezanim za posao;
- (c) koristi odgovarajuće komunikacijske strategije za razmenu poruka i da prepoznaje i razrešava nesporazume u opštem kontekstu ili kontekstu vezanom za posao;
- (d) uspešno i sa relativnom lakoćom savladava jezičke izazove nastale pojavom poteškoća ili neočekivanim obrtom događaja koji se pojavljuju u okviru rutinskih radnih situacija ili komunikacijskog zadatka sa kojim je na drugi način upoznat; i
- (e) koristi dijalekt ili akcenat koji je razumljiv za vazduhoplovnu zajednicu.

4. Nivo jezičkog znanja se utvrđuje u skladu sa skalom za ocenjivanje jezičkog znanja koja je data u Dodatku III.

5. Izuzetno od stava 3. ovog člana, pružalac usluga u vazdušnoj plovidbi može da u primeni stavova 1. i 2. ovog člana zahteva napredni nivo (nivo pet) skale za ocenu jezičkog znanja koja je navedena u Dodatku III, u slučaju kada operativne okolnosti pojedinačnog ovlašćenja ili odobrenja zahtevaju viši nivo zbog bezbednosnih razloga. Ovakav zahtev mora da bude nediskriminatoran, proporcionalan, transparentan i objektivno opravdan od strane pružaoca usluga u vazdušnoj plovidbi koji želi da

primeni viši nivo jezičkog znanja i mora da bude odobren od nadležnog organa.

6. Jezičko znanje podnosioca zahteva se zvanično procenjuje u redovnim vremenskim razmacima.

Osim u slučaju podnosioca zahteva koji su pokazali ekspertski nivo jezičkog znanja (nivo šest) u skladu sa Dodatkom III, posebno jezičko ovlašćenje važi:

- (a) tri godine ako je pokazan operativni nivo (nivo četiri) jezičkog znanja, u skladu sa Dodatkom III; ili
- (b) šest godina ako je pokazan napredni nivo (nivo pet) jezičkog znanja u skladu sa Dodatkom III.

7. Nivo jezičkog znanja se dokazuje uverenjem koje je izdato posle transparentne i objektivne procedure ocenjivanja koju je odobrio nadležni organ.

Član 14.

Odobrenje instruktora

1. Imaoći odobrenja instruktors moraju da budu ovlašćeni da sprovode obuku i vrše nadzor na radnoj poziciji za oblasti obuhvaćene važećim posebnim ovlašćenjem za lokaciju.

2. Podnosioci zahteva za izdavanje odobrenja instruktora moraju da:

- (a) imaju dozvolu kontrolora letenja;
- (b) koriste prava iz dozvole kontrolora letenja najmanje godinu dana pre podnošenja zahteva ili duže, u zavisnosti od uslova koje je utvrdio nadležni organ, imajući u vidu ovlašćenja i odobrenja za koja se vrši obuka, i
- (c) uspešno završe odobrenu obuku za instruktore obuke na radnom mestu tokom koje se vrši procena znanja i pedagoških veština kroz odgovarajuće ispite.

3. Odobrenje instruktora se produžava svake tri godine.

POGLAVLJE III

LEKARSKA UVERENJA

Član 15.

Podnošenje zahteva za izdavanje lekarskih uverenja

1. Zahtevi za izdavanje, produženje važenja i obnovu lekarskih uverenja se moraju podneti nadležnom organu, u skladu sa procedurom koju je taj organ uspostavio.

2. Lekarska uverenja izdaje stručno zdravstveno telo nadležni organi, lekari ili vazduhoplovno medicinski centri koji imaju odobrenje od tog organa.

3. Izdavanje lekarskih uverenja mora da bude usaglašeno sa odredbama Dodatka I Čikaške konvencije o međunarodnom civilnom vazduhoplovstvu i Zahtevima za evropsko lekarsko uverenje kontrolora letenja klase 3 koje je uspostavio Evrokontrol.

4. Nadležni organi moraju da obezbede da se uspostave delotvorne procedure prava na ponovni pregled ili na žalbu uz odgovarajuće angažovanje nezavisnih zdravstvenih savetnika.

Član 16.

Rok važenja lekarskih uverenja

1. Lekarska uverenja važe:

(a) 24 meseca za kontrolore letenja starosti do 40 godina;

(b) 12 meseci za kontrolore letenja posle navršanih 40 godina starosti.

2. Rokovi navedeni u stavu 1. ovog člana se računaju od dana lekarskog pregleda u slučaju prvog izdavanja i obnove lekarskog uverenja, odnosno od dana isteka prethodnog lekarskog uverenja u slučaju produženja važenja.

3. Pregledi za produženje lekarskog uverenja se mogu obaviti do 45 dana pre datuma isteka važenja lekarskog uverenja.

4. Ukoliko kontrolor letenja ne obavi lekarski pregled za produženje važenja lekarskog uverenja do datuma njegovog isteka, mora da se obavi pregled za obnovu uverenja.

5. Lekarsko uverenje može da se ograniči, suspenduje ili stavi van snage u svako doba ukoliko zdravstveno stanje imaoca to zahteva.

Član 17.

Umanjena zdravstvena sposobnost

1. Kontrolori letenja:

(a) ne smeju da koriste prava iz dozvole kada su svesni umanjenja svoje zdravstvene sposobnosti koje bi moglo da ih učini nesposobnim za bezbedno korišćenje prava iz dozvole;

(b) moraju da obaveste odgovarajućeg pružaoca usluga u vazdušnoj plovidbi da su svesni umanjenja svoje zdravstvene sposobnosti ili da su pod uticajem psihoaktivnih supstanci ili lekova koji ih mogu učiniti nesposobnim za bezbedno korišćenje prava iz dozvole.

2. Pružaoci usluga u vazdušnoj plovidbi moraju da uspostave procedure koje će se baviti operativnim uticajem slučajeva umanjene zdravstvene sposobnosti i na osnovu kojih obavestavaju nadležni organ kada je nosilac dozvole procenjen kao zdravstveno nesposoban.

3. Procedure navedene u stavu 2. ovog člana mora da

odobri nadležni organ.

POGLAVLJE IV

ZAHTEVI ZA ORGANIZACIJE ZA OBUKU

Član 18.

Sertifikacija organizacija za obuku

1. Zahtev za sertifikaciju organizacija za obuku mora da se dostavi nadležnom organu u skladu s procedurom koju je propisala nadležni organ.

2. Organizacije za obuku moraju da pruže dokaz da imaju odgovarajuće osoblje i opremu i da obavljaju delatnost u uslovima koji su odgovarajući za sprovođenje obuke koja je neophodna za sticanje ili održavanje dozvole studenata kontrolora letenja i dozvole kontrolora letenja.

3. Organizacije za obuku moraju da omoguće pristup odgovarajućim prostorijama svakom licu koje je ovlašćeno od nadležnog organa kako bi ono moglo da izvrši pregled relevantne evidencije, podataka, procedura i drugog materijala koji je relevantan za izvršenje zadataka nadležnog organa.

Član 19.

Sistem rukovođenja organizacija za obuku

Organizacije za obuku moraju da:

- (a) imaju efikasan sistem rukovođenja i dovoljno osoblja sa odgovarajućim kvalifikacijama i iskustvom da vrše obuku prema ovoj Uredbi;
- (b) jasno definišu linije bezbednosne odgovornosti u odobrenoj organizaciji za obuku, uključujući direktnu odgovornost dela višeg rukovodstva za bezbednost ;
- (c) imaju na raspolaganju neophodne prostorije, opremu i smeštaj koji odgovaraju tipu obuke koja se sprovodi;

(d) dostave dokaz o uspostavljenom sistemu upravljanja kvalitetom, kao delu sistema rukovođenja, kako bi pratili usaglašenost i adekvatnost sistema i procedura koje obezbeđuju da usluge obuke koje se pružaju ispunjavaju zahteve propisane ovom uredbom.

(e) imaju sistem vođenja evidencije koji omogućava njeno odgovarajuće čuvanje i pouzdano praćenje relevantnih aktivnosti;

(f) dokažu da imaju na raspolaganju dovoljno finansijskih sredstava za sprovođenje obuke u skladu sa ovom uredbom i da aktivnosti imaju dovoljno pokrića za osiguranje od štete u skladu sa prirodom obuke koja se sprovodi.

Član 20.

Zahtevi vezani za programe i planove početne, posebne i kontinuirane obuke i planove obuke i procedure održavanja stručnosti u jedinicama kontrole letenja

1. Organizacije za obuku moraju da nadležnom organu dostave metodologiju koju će koristiti za uspostavljanje detalja vezanih za sadržaj, organizaciju i trajanje obuke i, prema datoj prilici, planove obuke u jedinicama kontrole letenja i procedure održavanja stručnosti u jedinicama kontrole letenja.

2. Metodologija mora da obuhvati način organizacije sprovođenja ispita ili procena. Za ispite koji se odnose na početnu obuku, uključujući obuku vezanu za simulaciju, kvalifikacije ispitivača i procenjivača moraju da budu detaljno navedene.

POGLAVLJE V

ZAHTEVI ZA NADLEŽNE ORGANE

Član 21.

Nezavisnost nadležnog organa

1. Nadležni organi moraju da budu nezavisni od pružalaca usluga u vazdušnoj plovidbi i organizacija za obuku. Ova nezavisnost mora da se ostvari kroz odgovarajuću odvojenost, najmanje na funkcionalnom nivou, između nadležnih organa i pružalaca usluga. Države članice moraju da obezbede da nadležni organi vrše svoja ovlašćenja nepristrasno i transparentno.

2. Države članice moraju da obaveste Agenciju o nazivu i adresi nadležnih organa, kao i o njihovim promenama.

Član 22.

Zadaci nadležnih organa

1. Kako bi obezbedili neophodne nivoe stručne osposobljenosti kontrolora letenja da bi mogli da obavljaju posao u skladu sa visokim standardima bezbednosti, nadležni organi moraju da vrše nadzor i prate njihovu obuku.

2. Zadaci nadležnih organa moraju da obuhvate:

- (a) izdavanje i stavljanje van snage dozvola, ovlašćenja i dodatnih i posebnih ovlašćenja za koje je završena odgovarajuća obuka i procena u oblasti za koju je odgovorna nadležni organ;
- (b) produženje, obnovu i suspenziju ovlašćenja, dodatnih i posebnih ovlašćenja, čije je korišćenje prava u oblasti za koju je odgovorna nadležni organ;
- (c) sertifikaciju organizacija za obuku;
- (d) odobravanje programa obuke, planova obuke u jedinicama kontrole letenja i procedura održavanja stručnosti u jedinicama kontrole letenja;
- (e) odobravanje ispitivača ili procenjivača stručne

osposobljenosti;

- (f) praćenje i periodičnu proveru sistema obuke;
- (g) uspostavljanje odgovarajućih mehanizama izjavljivanja žalbi i obaveštavanja;
- (h) odobravanje potrebe naprednog nivoa (nivo pet) jezičkog znanja u skladu sa članom 13. stav 5;
- (i) odobravanje procedura koje se odnose na umanjenju zdravstvenu sposobnost u skladu sa članom 17. stav 3.

Član 23.

Izdavanje i održavanje dozvola, ovlašćenja, odobrenja i lekarskih uverenja

1. Nadležni organ mora da uspostavi procedure za podnošenje zahteva i izdavanje, obnovu i produženje dozvola, pratećih ovlašćenja, odobrenja i lekarskih uverenja.

2. Po prijemu zahteva, nadležni organ mora da utvrdi da li podnosilac zahteva ispunjava zahteve iz ove Uredbe.

3. Ukoliko podnosilac zahteva ispunjava zahteve iz ove Uredbe, nadležni organ izdaje, obnavlja ili produžava dozvolu, pripadajuća ovlašćenja, odobrenja ili lekarsko uverenje.

4. Dozvola koju je izdao nadležni organ mora da obuhvati stavke navedene u Dodatku I ove Uredbe.

5. Kada se dozvola izdaje na jeziku koji nije engleski, ona mora da sadrži prevod stavki koje su navedene u Dodatku I ove Uredbe na engleskom jeziku.

Član 24.

Ocenjivanje stručne sposobnosti

1. Nadležni organi moraju da ovlaste imaoce dozvola koji imaju pravo da rade kao ispitivači stručne sposobnosti ili procenjivači stručne sposobnosti za obuku u jedinicama kontrole letenja i za kontinuiranu obuku.

2. Ovlašćenje se produžava svake tri godine.

Član 25.

Vodenje evidencije

Nadležni organi moraju da obezbede da se vodi baza podataka koja sadrži stručnu osposobljenost svih imalaca dozvola za koje je nadležna i rokove važenja njihovih dodatnih i posebnih ovlašćenja.

Član 26.

Razmena informacija

Uz odgovarajuće poštovanje načela poverljivosti podataka koji je naveden u članu 15. stav 3. Uredbe (EZ) br. 216/2008, nadležni organ moraju da razmenjuju odgovarajuće informacije i pomažu jedna drugoj kako bi se obezbedila efikasna primena ove Uredbe, posebno u slučajevima slobodnog profesionalnog kretanja kontrolora letenja u okviru Evropske unije.

Član 27.

Procedura sertifikacije organizacija za obuku

1. Nadležni organi moraju da uspostave procedure za podnošenje zahteva, izdavanje i održavanje roka važenja sertifikata organizacija za obuku.

2. Nadležni organi izdaju sertifikate kada organizacija za obuku koja je podnela zahtev ispunjava zahteve navedene u Poglavlju IV.

3. Sertifikati se mogu izdati za svaku vrstu obuke ili u kombinaciji sa drugim uslugama u vazdušnoj plovidbi, pri čemu se vrsta obuke i vrsta usluge u vazdušnoj plovidbi sertifikuju kao paket usluga.

4. U sertifikatu moraju da se navedu informacije sadržane u Dodatku IV.

Član 28.

Praćenje aktivnosti organizacija za obuku i preduzimanje zakonskih mera

1. Nadležni organi moraju da prate usaglašenost sa zahtevima i uslovima priloženim uz sertifikat organizacije za obuku.

2. Nadležni organi moraju redovno da vrše reviziju kod organizacija za obuku u cilju garantovanja efektivne usaglašenosti sa standardima propisanim ovom uredbom.

3. Uz redovnu reviziju, nadležni organi mogu da sprovedu i nenajavljene inspekcije, kako bi proverile usaglašenost sa zahtevima sadržanim u ovoj Uredbi.

4. Ukoliko nadležni organ utvrdi da organizacija za obuku koja ima sertifikat više ne ispunjava zahteve ili uslove priložene uz sertifikat, mora da preduzme odgovarajuće mere koje mogu obuhvatiti i stavljanje van snage sertifikata.

5. Sertifikati koji su izdati u skladu sa odredbama ove Uredbe moraju se uzajamno priznavati.

Član 29.

Priznavanje dozvola

1. Države članice moraju da priznaju dozvole kontrolora letenja i dozvole studenata kontrolora letenja i njihova pripadajuća ovlašćenja, dodatna ovlašćenja i posebno jezičko ovlašćenje, kao i pripadajuća lekarska uverenja koja su izdale države članice u skladu sa ovom uredbom.

Međutim, kada je država članica odredila starosnu granicu nižu od 21 godine u skladu sa članom 9. stav 3., korišćenje prava imaoce dozvole kontrolora

letenja se mora ograničiti na teritoriju države članice koja je izdala dozvolu dok nosilac dozvole ne napuni 21 godinu starosti.

U slučajevima kada nosilac dozvole koristi prava iz dozvole u državi članici koja nije izdala dozvolu, nosilac dozvole ima pravo da zameni svoju licencu za dozvolu koja se izdaje u državi članici u kojoj koristi prava iz dozvole, bez postavljanja dodatnih uslova.

Za ovlašćenje za lokaciju, nadležni organ mora da traži da podnosilac zahteva ispuni određene uslove koji su povezani sa ovim posebnim ovlašćenjem, navođenjem jedinice kontrole letenja, sektora ili radnog mesta. Kod izrade plana obuke u jedinici kontrole letenja, organizacija za obuku mora da uzme u obzir stečenu stručnu osposobljenost i iskustvo podnosioca zahteva.

2. Nadležni organ odobrava ili odbija plan obuke u jedinici kontrole letenja koji sadrži predloženu obuku za podnosioca zahteva najkasnije šest nedelja od dostavljanja dokaza, ne dovodeći u pitanje kašnjenje koje može biti rezultat izjavljene žalbe. Nadležni organ mora da obezbedi da se poštuju principi zabrane diskriminacije i proporcionalnosti.

POGLAVLJE VI

ZAVRŠNE ODREDBE

Član 30.

Usaglašenost sa osnovnim zahtevima

Agencija će izvršiti procenu sistema izdavanja dozvola kontrolora letenja koji su uspostavljeni na osnovu ove Uredbe i daljih poboljšanja koja su neophodna za „pristup ukupnom vazduhoplovnom sistemu” i uspostavljanje pune usaglašenosti sa osnovnim zahtevima, kao što je opisano u Dodatku V b Uredbe (EZ) br. 216/2008 s ciljem dostavljanja mišljenja Komisiji, uključujući moguće izmene i

dopune ove Uredbe.

Član 31.

Odstupanja

1. Odstupanjem od člana 11. države članice koje su uspostavile nacionalna odobrenja na osnovu člana 7. stav 4. Direktive 2006/23/EZ mogu da nastave da primenjuju relevantne odredbe nacionalnih propisa koji su na snazi u vreme stupanja na snagu ove Uredbe.

2. Odstupanjem od člana 12. države članice koje su u skladu sa članom 10. Direktive 2006/23/EZ propisale da prava data odobrenjem jedinica mogu da koriste samo nosioci dozvole ispod zahtevanih godina starosti, mogu da nastave da primenjuju odgovarajuće odredbe nacionalnih propisa koji su na snazi u vreme stupanja na snagu ove Uredbe.

3. Kada država članica odluči da primenjuje odstupanja navedena u st. 1. i 2. ovog člana mora da obavesti Komisiju i Agenciju.

Član 32.

Prelazni aranžmani

1. Odstupanjem od Dodatka II Deo A, organizacije za obuku mogu da nastave da primenjuju planove obuke zasnovane na Evrokontrolovom „Uputstvu za zajedničke minimalne sadržaje za početnu obuku kontrolora letenja”, izdatom 10. decembra 2004. godine, u periodu od godinu dana nakon stupanja na snagu ove Uredbe.

2. Dozvole, ovlašćenja, odobrenja, lekarska uverenja i sertifikati organizacija za obuku koji su izdati u skladu sa odgovarajućim odredbama nacionalnih propisa zasnovanim na odredbama Direktive 2006/23/EZ, na dan stupanja na snagu ove Uredbe smatraju se da su izdati u skladu sa ovom uredbom.

3. Podnosioci zahteva za izdavanje dozvole, ovlašćenja, odobrenja , lekarskog uverenja ili sertifikata organizacije za obuku, koji su dostavili svoje zahteve pre stupanja na snagu ove Uredbe i kojima još nije izdata dozvola, ovlašćenje, odobrenje , lekarsko uverenje ili sertifikat organizacije za obuku, moraju da dokažu usaglašenost sa odredbama ove Uredbe pre izdavanja dozvole, ovlašćenja, odobrenja , lekarskog uverenja ili sertifikata organizacije za obuku.

4. Nadležni organ države članice kojoj su organizacije za obuku, kojima je Agencija nadležni organ u skladu sa članom 4. podnele zahtev za izdavanje sertifikata pre stupanja na snagu ove Uredbe, moraju da završe proces sertifikacije u koordinaciji sa Agencijom i da posle izdavanja sertifikata dostave dosije Agenciji.

5. Nadležni organ države članice koja je bila nadležna za sprovođenje bezbednosnog nadzora nad organizacijama za obuku koje imaju Agenciju kao nadležni organ u skladu sa članom 4. ove Uredbe, mora da prenese Agenciji funkciju bezbednosnog nadzora nad ovim organizacijama u roku od šest meseci nakon stupanja na snagu ove Uredbe.

Član 33.

Stupanje na snagu

Ova Uredba stupa na snagu 20. dana od dana njenog objavljivanja u *Službenom listu Evropske unije*.

Ova Uredba je obavezujuća u celini i neposredno se primenjuje u svim državama članicama.

Sačinjeno u Briselu, 10. avgusta 2011. godine

Za Komisiju
Predsednik
Hose Manuel BAROSO

DODATAK I

Specifikacije za dozvole

Dozvole izdate u skladu sa ovom uredbom moraju da budu u skladu sa sledećim specifikacijama:

1. Podaci

1.1. Sledeći podaci moraju da budu navedeni u dozvola, dok zvezdica označava stavke koje moraju da budu prevedene na engleski jezik:

- (a) *naziv države ili organa koja izdaje dozvolu (podebljanim slovima);
- (b) * naziv dozvole (veoma podebljanim slovima);
- (c) serijski broj dozvole, ispisan arapskim brojevima, koji dodeljuje organ koji izdaje dozvolu;
- (d) puno ime i prezime imaoca dozvole (latiničnim slovima i u slučaju da nacionalno pismo nije latinično);
- (e) datum rođenja;
- (f) državljanstvo imaoca dozvole;
- (g) potpis imaoca dozvole;
- (h) *Overu koja se odnosi na rok važenja i ovlašćenje imaoca dozvole da koristi prava iz dozvole, koja se odnose na:
  - (i) ovlašćenja, dodatna ovlašćenja, posebna jezička ovlašćenja, posebna ovlašćenja instruktora i posebna ovlašćenja za lokaciju,
  - (ii) datume njihovog prvog izdavanja,
  - (iii) datume isteka njihovog roka važenja;
- (i) potpis službenog lica koje izdaje dozvolu i datum izdavanja,
- (j) pečat ili žig organa koji izdaje dozvolu.

1.2. Dozvola mora da bude propraćena važećim lekarskim uverenjem.

2. Materijal

Mora da se koristi papir prvog kvaliteta ili drugi odgovarajući materijal, a stavke navedene u tački 1. moraju da budu jasno vidljive.

3. Boja

3.1. U slučaju kada se koristi materijal iste boje za sve vazduhoplovne dozvole koje izdaje država članica, boja mora da bude bela.

3.2. U slučaju kada su vazduhoplovne dozvole koje izdaje država članica različite boje, boja dozvole kontrolora letenja mora da bude žuta.

DODATAK II

Zahtevi za obuku

DEO A

Zahtevi za početnu obuku kontrolora letenja

Početna obuka mora da omogućiti da studenti kontrolori letenja ovladaju najmanje ciljevima osnovne obuke i obuke za sticanje ovlašćenja, na način kako je opisano u dokumentu Evrokontrola „Specifikaciji za zajedničke osnovne sadržaje za početnu obuku kontrolora letenja”, izdanje od 21. oktobra 2008(1), tako da kontrolori letenja budu sposobni za bezbedno, brzo i efikasno vođenje vazdušnog saobraćaja.

Početna obuka mora da obuhvati sledeće predmete: vazduhoplovno pravo, upravljanje vazdušnim saobraćajem, uključujući procedure civilno-vojne saradnje, meteorologiju, navigaciju, vazduhoplove i principe leta, uključujući komunikaciju između kontrolora i pilota, ljudske faktore, uređaje i sisteme, profesionalno okruženje, bezbednost i bezbednosnu kulturu, sisteme upravljanja bezbednošću, neuobičajene/vanredne situacije, otkaze i smanjenje kapaciteta sistema i jezičko znanje, uključujući radiotelefonsku frazeologiju.

Nastava iz predmeta mora da se izvodi na način koji priprema kandidata za različite vrste usluga u vazdušnom saobraćaju i sa jasnim bezbednosnim aspektima. Početna obuka mora da se sastoji od teorijskih i praktičnih kurseva, uključujući simulaciju, a njeno trajanje se određuje u odobrenim planovima početne obuke. Stečene veštine moraju da obezbede da se kandidat smatra stručno osposobljenim da vlada u situacijama složenog vazdušnog saobraćaja sa velikim brojem učesnika u saobraćaju, što mu olakšava prelazak na obuku u jedinici kontrole letenja.

Stručna osposobljenost kandidata se po završenoj početnoj obuci procenjuje kroz odgovarajuće ispite ili sistem kontinuirane procene.

DEO B

Zahtevi za obuku kontrolora letenja u jedinicama kontrole letenja

Planovi obuke u jedinici kontrole letenja moraju da detaljno opišu procese i vreme koje je potrebno za primenu procedura jedinice kontrole letenja u prostoru nadležnosti i odgovornosti, pod nadzorom instruktora obuke na radnom mestu. Odobren plan obuke mora da obuhvati pokazatelje svih elemenata sistema procene stručne osposobljenosti, uključujući radnu angažovanost, procenu napretka i ispit, zajedno sa procedurama za obaveštavanje nadležnog organa. Obuka u jedinici kontrole letenja može da sadrži i određene elemente početne obuke koji su svojstveni nacionalnim uslovima.

U toku obuke u jedinici kontrole letenja kontrolori letenja moraju da budu odgovarajuće obučeni iz oblasti upravljanja bezbednošću, obezbeđivanja i rukovođenja u kritičnim situacijama.

Trajanje obuke u jedinici kontrole letenja mora da se utvrdi planom obuke u jedinici kontrole letenja. Zahtevane veštine moraju da se procenjuju kroz odgovarajuće ispite ili kroz sistem kontinuirane procene, koje sprovode ovlašćeni ispitivači ili procenjivači stručne osposobljenosti, i koji moraju da budu neutralni i objektivni u svom prosuđivanju. U tom smislu, nadležni organ moraju da uspostave mehanizme podnošenja prigovora kako bi se obezbedio pravičan tretman kandidata.

DEO C

Zahtevi za kontinuiranom obukom kontrolora letenja

Važenje ovlašćenja i posebnih ovlašćenja za lokaciju u dozvola kontrolora letenja mora da se održava kroz odobrenu kontinuiranu obuku koja se sastoji od obuke kojom se održavaju veštine kontrolora letenja, obuka osveženja znanja, obuke za postupanje u vanrednim situacijama i, prema datoj prilici, obuke znanja jezika.

U toku kontinuirane obuke kontrolori letenja moraju da budu odgovarajuće obučeni iz oblasti upravljanja bezbednošću, obezbeđivanja i rukovođenja u kritičnim situacijama.

Kontinuirana obuka mora da se sastoji od teorijske i praktične obuke, zajedno sa simulacijom. U tu svrhu, organizacije za obuku moraju da uspostave procedure za održavanje stručnosti u jedinici kontrole letenja, koje detaljno opisuju procese, ljudske resurse i vremenske rokove koji su potrebni za sprovođenje odgovarajuće kontinuirane obuke i da dokažu stručnu osposobljenost. Ove procedure moraju stalno da se unapređuju i odobravaju najmanje svake tri godine. Dužina trajanja kontinuirane obuke mora da se odredi u skladu sa funkcionalnim potrebama kontrolora letenja koji rade u jedinici kontrole letenja, pri čemu se mora imati u vidu promena ili planirane promene u procedurama ili opremi, kao i ukupni zahtevi upravljanja bezbednošću. Stručna osposobljenost svakog kontrolora letenja mora da se procenjuje na odgovarajući način najmanje jedanput u periodu od tri godine. Pružalac usluga u vazdušnoj plovidbi mora da uspostavi primenu mehanizama koji garantuju pravičan tretman imalaca dozvola, čija dodatna i posebna ovlašćenja ne mogu da budu produžena.

DODATAK III
ZAHTEVI ZA JEZIČKIM ZNANJEM

SKALA OCENE JEZIČKOG ZNANJA (ekspertski, napredni i operativni nivo)

NIVO	IZGOVOR	STRUKTURA	FOND REČI	TEČNOST IZGOVORA	RAZUMEVANJE	KOMUNIKACIJA
	Koristi dijalekt i/ili akcenat razumljiv za vazduhoplovne korisnike.	Relevantne gramatičke strukture i modeli rečenica su određeni jezičkim funkcijama koje odgovaraju zadatku.				
Ekspertski 6	Izgovor, akcenat, ritam i intonacija, iako su možda pod uticajem prvog jezika ili regionalne varijante, gotovo nikad ne utiču na lakoću razumevanja.	I osnovne i složene gramatičke strukture i modeli rečenica su konzistentno dobro kontrolisani.	Fond reči i preciznost su dovoljni za uspešnu komunikaciju kod raznih poznatih i nepoznatih tema. Fond reči je idiomatski, nijansirani i osetljiv na izbor reči.	Može da govori opširno, tečno, bez napora. Menja tempo govora radi stilskih efekata, npr. da bi istakao pojedinost. Koristi spontano odgovarajuće rečenične markere i veznike.	Razumevanje je konzistentno precizno u gotovo svakom kontekstu i obuhvata razumevanje lingvističkih i kulturoloških finisa.	Komunicira s lakoćom u gotovo svim situacijama. Osetljiv je na verbalne i neverbalne znakove, i reaguje na njih odgovarajuće.
Napredni 5	Izgovor, akcenat, ritam i intonacija, iako su pod uticajem prvog jezika ili regionalne varijante, retko utiču na lakoću razumevanja.	Osnovne gramatičke strukture i modeli rečenica su konzistentno dobro kontrolisani. Postoji pokušaj upotrebe složenih struktura ali uz greške koje ponekad utiču na značenje.	Fond reči i preciznost su dovoljni za uspešnu komunikaciju kod opštih, konkretnih i stručnih tema. Parafrazira konzistentno i uspešno. Fond reči je ponekad idiomatski.	Može da govori opširno, s relativnom lakoćom o poznatim temama, ali ne može da menja tempo govora kao stilsko sredstvo. Može da koristi odgovarajuće rečenične markere ili veznike.	Razumevanje je precizno kod opštih, konkretnih i stručnih tema i uglavnom precizno kada se govornik suočava sa lingvističkim ili situacijskim problemom ili neočekivanim obrtom događaja. Može da razume niz govornih varijanti (dijalekt i/ili akcenat) ili izbore reči.	Odgovori su trenutni, odgovarajući i informativni. Efikasno kontroliše odnos govornik/slušalac.
Operativni 4	Izgovor, akcenat, ritam i intonacija su pod uticajem prvog jezika ili regionalne varijante, ali samo ponekad utiču na lakoću razumevanja.	Osnovne gramatičke strukture i modeli rečenica se koriste kreativno i obično su dobro kontrolisani. Mogu da se pojave greške, posebno u vanrednim ili neočekivanim okolnostima, ali retko utiču na značenje.	Fond reči i preciznost su obično dovoljni za uspešnu komunikaciju kod opštih, konkretnih i stručnih tema. Može često da parafrazira uspešno u nedostatku fonda reči u vanrednim ili neočekivanim okolnostima.	Izgovara duže fraze odgovarajućim tempom. Može postojati povremen prekid u tečnom izgovoru pri prelasku sa uvežbanog ili usko stručnog govora na spontanu komunikaciju, ali ovo ne sprečava efikasnu komunikaciju. Može ograničeno da koristi rečenične markere ili veznike. Poštalice ne odvlače pažnju.	Razumevanje je uglavnom precizno kod opštih, konkretnih i stručnih tema kada je akcenat ili varijanta koja se koristi dovoljno razumljiva za međunarodne vazduhoplovne korisnike. Kada se govornik suoči sa lingvističkim ili situacijskim problemom ili neočekivanim obrtom događaja, razumevanje može da bude sporije ili da zahteva strategije razjašnjenja.	Odgovori su obično trenutni, odgovarajući i informativni. Inicira i održava razmenu podataka čak i kada se radi o neočekivanom obrtu događaja. Adekvatno se nosi sa očiglednim nesporazumima kroz proveru ili potvrdu ili razjašnjenje.

ANEKS UREDBE BR. 5/2012

11.08.2011 SR

Službeni list Evropske unije

L 206/35

NIVO	IZGOVOR	STRUKTURA	FOND REČI	TEČNOST IZGOVORA	RAZUMEVANJE	KOMUNIKACIJA
	Koristi dijalekt i/ili akcenat razumljiv za vazduhoplovne korisnike.	Relevantne gramatičke strukture i modeli rečenica su određeni jezičkim funkcijama koje odgovaraju zadatku.				
Nivo pre operativnog 3	Izgovor, akcenat, ritam i intonacija su pod uticajem prvog jezika ili regionalne varijante i često utiču na lakoću razumevanja.	Osnovne gramatičke strukture i modeli rečenica koji su povezani sa predvidljivim situacijama nisu uvek dobro kontrolisani. Greške često utiču na značenje.	Fond reči i preciznost su često dovoljni za komunikaciju kod opštih, konkretnih ili stručnih tema, ali opseg je ograničen i izbor reči često nije odgovarajući. Često nije u mogućnosti da uspešno parafrazira u nedostatku fonda reči.	Izgovara duže fraze ali upotreba fraza i pauza često nije odgovarajuća. Oklevanje ili usporenost u jezičkoj obradi mogu da spreče efikasnu komunikaciju. Poštalice ponekad odvlače pažnju.	Razumevanje je često precizno kod opštih, konkretnih i stručnih tema kada je akcenat ili varijanta koja se koristi dovoljno razumljiva za međunarodne vazduhoplovne korisnike. Može se desiti da ne razume lingvistički ili situacijski problem ili neočekivani obrt događaja.	Odgovori su ponekad trenutni, odgovarajući i informativni. Može da inicira i održava razmenu podataka uz razumnu lakoću kod poznatih tema i u predvidljivim situacijama. Uopšteno neadekvatni kada se radi o neočekivanom obrtu događaja.
Osnovni 2	Izgovor, akcenat, ritam i intonacija su pod velikim uticajem prvog jezika ili regionalne varijante i obično utiču na lakoću razumevanja.	Pokazuje samo ograničenu kontrolu nekolicine jednostavnih memorisanih gramatičkih struktura i modela rečenica.	Ograničen opseg fonda reči koji se sastoji samo od izdvojenih reči i memorisanih fraza.	Može da koristi veoma kratke, izolovane, memorisane iskaze sa čestim pauzama i ometajućom upotrebom poštalice, da bi našao izraze i izgovorio manje poznate reči.	Razumevanje je ograničeno na izolovane, memorisane fraze kada su pažljivo i polako izgovorene.	Vreme odgovora je sporo i često neodgovarajuće. Komunikacija je ograničena na jednostavnu rutinsku razmenu podataka.
Početni pre osnovnog 1	Rezultati su na nivou ispod osnovnog nivoa.	Rezultati su na nivou ispod osnovnog nivoa.	Rezultati su na nivou ispod osnovnog nivoa.	Rezultati su na nivou ispod osnovnog nivoa.	Rezultati su na nivou ispod osnovnog nivoa.	Rezultati su na nivou ispod elementarnog nivoa.

DODATAK IV

Specifikacije za sertifikate organizacija za obuku

U sertifikatu organizacija za obuku koje izdaje nadležni organ u skladu sa ovom uredbom mora da bude navedeno:

- (a) nadležni organ koja izdaje sertifikat;
  - (b) podnosilac zahteva (naziv i adresa);
  - (c) vrsta obuke ili usluge koje se pružaju i koje su sertifikovane, prema datoj prilici;
  - (d) izjava podnosioca zahteva o usaglašenosti sa zahtevima koji su definisani u Poglavlju V;
  - (e) datum izdavanja i rok važenja sertifikata.
-